

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТЕФАНИКА**

Факультет/інститут економічний

Кафедра обліку і оподаткування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 21. Облік і оподаткування

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Економіка \ Економічна кібернетика

Спеціальність 051 Економіка

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри обліку і оподаткування,
Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Облік і оподаткування
Викладач (-і)	Лещук Г.В., д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування
Контактний телефон викладача	+38(067)2559984
Е-mail викладача	halyna.leshchuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний та заочний
Обсяг дисципліни	3 кредитів ЄКТС, 90 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/0e255c0d6cd91c928bba
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
<p>Облік та оподаткування є важливими елементами нової економічної системи, без знання яких неможливо ефективно управляти сучасними підприємствами. Тільки добре налагоджена система обліку та оподаткування зможе своєчасно забезпечити органи управління необхідною і достовірною інформацією для проведення якісно обґрунтованого аналізу, сприяти раціональному використанню грошових ресурсів і створюватиме можливості для проведення надійного контролю за господарською діяльністю підприємства та зміцнення його фінансового стану.</p> <p>Дисципліна спрямована на формування у студентів теоретичних знань та вироблення практичних навичок організації обліку і оподаткування вітчизняних суб'єктів господарювання. Вона орієнтує на загальну економічну та обліково-податкову підготовку фахівців та оволодіння ним принципів, засобів, методів та прийомів обліку діяльності підприємств. Спрямована на оволодіння навиками формування системи облікових даних, що впливають на ефективність прийнятих управлінських рішень, оцінку господарських засобів та джерел їх утворення, створення обліково-аналітичної системи управління.</p> <p>Навчальний матеріал дисципліни сукупно дає цілісне уявлення про місце і роль обліку та оподаткування в системі управління господарюючим суб'єктом, розкриває суть предмета і методу бухгалтерського обліку, основи податкового навантаження на юридичні та фізичні особи, відображення господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку, а також основи обліку і оподаткування базових господарських процесів. Надає можливість сформувати розуміння значення фінансової звітності та основ організації бухгалтерського обліку на підприємстві. Знання і навички набуті під час вивчення дисципліни забезпечать засвоєння методичних підходів, що використовуються в обліку для відображення інформації про господарську діяльність. Дадуть можливість сформувати уявлення про повний цикл обробки облікової інформації від первинної інформації до складання фінансової звітності, а також вибору системи оподаткування підприємства. Водночас вироблять уміння виокремлювати спільні та відмінні ознаки між фінансовим та управлінським обліками. Знання та вміння, набуті при вивченні дисципліни можуть бути використані для виконання управлінських функцій.</p>	
3. Мета та цілі курсу	

Мета викладання дисципліни полягає у формуванні системи знань з теорії та практики ведення бухгалтерського обліку та оподаткування на підприємствах, вироблення в студентів сучасного мислення, вміння в конкретних виробничих умовах (ситуаціях) професійно приймати правильні рішення. Вивчення принципів і форм організації бухгалтерського обліку на підприємстві та вибору системи оподаткування юридичних і фізичних осіб, набуття практичних навичок у формуванні облікової-аналітичної інформації та її використання для прийняття управлінських рішень. Ця мета досягається шляхом послідовного викладання теоретичного курсу з проведенням практичних занять.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

знати: суть бухгалтерського обліку, теоретичні основи його предмета та об'єктів, методичні прийоми; розуміти документування господарських явищ і процесів, способи їх відображення на бухгалтерських рахунках із використанням методу подвійного запису; особливості застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій; призначення бухгалтерської звітності; концептуальні основи оподаткування суб'єктів господарювання та систем оподаткування юридичних і фізичних осіб із деталізацією обліку основних податкових платежів;

вміти: використовувати знання ведення бухгалтерського обліку на підприємствах на підставі нормативних документів; складати кореспонденції рахунків, відображаючи інформацію у регістрах синтетичного та аналітичного обліку; застосовувати на практиці методiku відображення в обліку витрат і доходів діяльності підприємства із визначенням фінансового результату; заповнювати основні форми фінансової звітності; обирати систему оподаткування господарюючого суб'єкта та розраховувати і відображати основні податки на рахунках обліку.

Результати навчання:

5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.

12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

19. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів.

23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

Компетентності:

ІК – Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

СК2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.

СК7. Здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів.

СК10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.

СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

СК13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

5. Організація навчання

Обсяг курсу – 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	16
практичні	14
самостійна робота	60
Ознаки курсу	

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Статус дисципліни	
II	071Облік і оподаткування	другий	обов'язкова	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема, план		Кількість годин		
		лекція	практичне заняття	самостійна робота студента
Тема 1. Теоретичні засади побудови бухгалтерського обліку. 1. Господарський облік: загальна характеристика та історія розвитку. 2. Види господарського обліку. 3. Історичний розвиток і теоретичне значення бухгалтерського обліку. 4. Вимірники бухгалтерського обліку. 5. Мета і завдання, функції бухгалтерського обліку. Принципи бухгалтерського обліку. 6. Вимоги, які ставляться до бухгалтерського обліку.		2	2	8
Тема 2. Суть предмета бухгалтерського обліку. 1. Характеристика предмета та об'єктів бухгалтерського обліку. 2. Господарські засоби: їх суть та класифікація. 3. Господарські процеси як об'єкт бухгалтерського обліку.		2	2	8
Тема 3. Метод бухгалтерського обліку та його елементи. Документація. Інвентаризація. Оцінка і калькуляція. Рахунки і подвійний запис. Бухгалтерський баланс та звітність.		2	2	8
Тема 4. Концептуальні основи оподаткування суб'єктів господарювання. 1. Поняття суб'єкта господарювання та його характеристика. Економічний зміст оподаткування суб'єктів господарювання. Загальні засади встановлення податків та зборів. 2. Класифікація податків і зборів. 3. Функції податків. 4. Порядок державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.		2	2	8
Тема 5. Система оподаткування юридичних і фізичних осіб. 1. Загальна та спрощена системи оподаткування юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців. 2. Особливості обліку за податком на прибуток підприємств. Облік податку на додану вартість. 3. Облік податку на доходи фізичних осіб. 4. Особливості обліку акцизного податку. 5. Облік екологічного податку.		2	2	8

Тема 6. Принципи обліку та оподаткування основних господарських процесів. 1. Принципи оцінки господарських засобів і калькуляція. 2. Облік і оподаткування процесу постачання. 3. Облік і оподаткування процесу виробництва. 4. Облік і оподаткування процесу реалізації. 5. Облік фінансових результатів і оподаткування та використання прибутку.	2	2	8
Тема 7. Основи побудови фінансового обліків. Організація обліку та облікова політика підприємства. 1. Суть фінансового обліку та його нормативно-правове регулювання. 2. Способи виправлення помилок у бухгалтерських записах.	2	2	8
Тема 8. Основи побудови управлінського обліків. 1. Зміст, завдання, предмет і об'єкти, методи управлінського обліку. 2. Відмінне і спільне між фінансовим і управлінським обліками. 3. Способи виправлення помилок у бухгалтерських записах.	2		4
Разом	16	14	60

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>100 бална – 50 балів протягом семестру та 50 балів за екзамен; “відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв'язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв'язки; вільно володіє науковими термінами; “добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв'язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності в розв'язках; “задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповідях, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв'язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв'язки; “незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.</p>
Вимоги до письмових робіт	Відповідно до навчального плану, студент виконує одну контрольну роботу, яка є допуском до складання іспиту. Головна її мета – перевірка самостійної роботи студентів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу. При розв'язанні задач студент має детально вказувати, яким саме був хід його роздумів, якими формулами він користувався.
Практичні заняття	Практичне заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов'язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінка за практичне заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни

Умови допуску до підсумкового контролю	Максимальну оцінку 50 балів студент може отримати протягом семестру, 50 балів за залік. Мінімальним допуском до заліку є 25 балів.
Самостійна робота	Загальний обсяг годин самостійної роботи студента, що відводиться на вивчення дисципліни «Облік і оподаткування» складає 60 годин. Студентам пропонується виконання протягом семестру завдань, що розміщені у Системі дистанційного навчання Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника (https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/0e255c0d6cd91c928bba). Згідно графіку навчального процесу в період контролю за самостійною роботою студент проходить тестування на платформі дистанційного навчання.

7. Політика курсу

Письмові роботи: студент повинен самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).

Студент опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання у визначений для контролю самостійної роботи період згідно графіку навчального процесу.

Академічну заборгованість студент здає відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими в університеті правилами.

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>. Списування під час контрольних робіт та екзамену заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише для виконання он-лайн тестування. Для обчислень можна використовувати калькулятор.

Вживати їжу та напої під час занять в аудиторії забороняється (крім води або за медичними показаннями).

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в дистанційному форматі відповідно до встановлених університетом правил.

Пропуски занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а "нб" округляється.

Індивідуальні завдання виконуються відповідно до затверджених кафедрою вимогах.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (на 20% менше). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, довідка від лікаря з зазначенням періоду хвороби).

8. Рекомендована література

Основна література:

1. Податковий кодекс України від 2.12.2010 № 2755-VI / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI / Верховна Рада України. URL: <http://sfs.gov.ua/mk/>
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
4. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 №996-XIV / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>
5. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку.
6. Варналій З.С., Романюк М.В.. Податкова система: підручник. К.: Знання України, 2019. 567 с.
7. Суб'єкти господарювання: оподаткування, контроль та аудит: навчальний посібник / Г.М. Давидов, І.К. Дрозд, В.М. Іванков, О.Л. Макеєва, О.А. Магопєць, Г.Б. Назарова, В.В. Шалімов, Н.С. Шалімова / за редакцією Г.М. Давидова. К.: «ТОВ Видавництво «Сова», 2016. 590 с.
8. Хомутенко В. П., Луценко І.С., Хомутенко А. В., Волкова О. Г. Оподаткування суб'єктів господарювання: навч. посіб. / за заг. ред. В.П. Хомутенко. Одеса: «ВМВ», 2014. 418 с.
9. Податкова система: Навчальний посібник / [Волохова І. С., Дубовик О. Ю., Слатвінська М. О. та ін.]; за заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю. Дубовик. Харків: Видавництво «Діса плюс», 2019. 402 с. URL: <https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/09/Podatкова-systemanavchal-nyu-posibnyk.pdf>
10. Облік і звітність підприємств у системі оподаткування : навч. посіб. / М. І. Бондар, Л. Г. Ловінська, Н. М. Лисенко та ін. ; за заг. ред. М. І. Бондаря, Н. М. Лисенко. 2-ге вид., переробл. і допов. К. : ДННУ «Акад. фін. управ. ління», 2014. 585 с. URL: https://afu.kiev.ua/getfile.php?page_id=459&num=5
11. Максимова В. Ф., Артюх О. В. М Облік у системі оподаткування: Навч. посібник. Одеса: ОНЕУ, 2013. 267 с.
12. Оподаткування суб'єктів господарювання: навч. посіб. / [В. П. Хомутенко, І. С. Луценко, А. В. Хомутенко, О. Г. Волкова]; за заг. ред. В.П. Хомутенко. – Одеса: «ВМВ», 2014. – 418 с.
13. Распопова Ю.О., Єрьоміна О.Л. Оподаткування підприємств. Частина 1. Основні засади оподаткування в Україні: Навчальний посібник. – Дніпро: НМетАУ, 2018. – 44 с.
14. Конспект лекцій з дисципліни «Податкове право» / Фокша Л.В., Дніпро: ДДУВС, 2016. – 147 с.
15. Зайцев О.В., Могильний В.В. Проблеми оптимізації оподаткування прибутку підприємств в Україні з урахуванням зарубіжного досвіду / О.В. Зайцев, В.В. Могильний // Причорноморські економічні студії / Одеса. – 2017. – Вип. 22. – С. 177-182.
16. Луценко І. С. Оподаткування платників єдиного податку в сучасних умовах впровадження податкової реформи. *Економіка та держава*. 2020. № 6. С. 131–135.
17. Параниця Н. В., Таращенко В. А., Карева О. В. Факторний аналіз надходжень податку на прибуток у регіональний бюджет. *Економіка та держава*. 2020. № 11. С. 92–95.
18. Баширова Г. Аналітичні процедури в аудиті податку на прибуток. *Економіка та держава*. 2020. № 12. С. 139–144.
19. Бечко П. К., Бечко В. П., Лиса Н. В., Пташник С. А. Податковий менеджмент у системі податкового адміністрування. *Економіка та держава*. 2021. № 11. С. 79–83.
20. Облік, аналіз, аудит та оподаткування: сучасні концепції розвитку: зб. матеріалів IV Всеукраїнської студ. наук.-практ. конф.; 19 квітня 2018 р. – К.: КНЕУ, 2018. – К.: КТ «Забеліна-Фільковська Т. С. і компанія Київська нотна фабрика», – 232 с.

Додаткова література:

1. Куцик О.П., Полянська О.А. Облік і звітність в оподаткуванні : навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівського торговоекономічного університету, 2017. 508 с
2. Податкова система: Навчальний посібник / за заг. ред. В.Л. Андрущенка. К.: «Центр учбової літератури», 2015. 416 с.
3. Амбрик Л.П. Вітчизняний та зарубіжний досвід функціонування спрощених систем оподаткування. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/15_2015/8.pdf
4. Зубрицький А.І. Окремі аргументи стосовно доцільності реформування системи екологічних податків. Збірник наукових праць за результатами науково-практичних заходів «Екологічне оподаткування»; НДІ фінансового права. К.: Алерта, 2013. С. 35–38.
5. Козьменко С. М., Волковець Т.В. Особливості екологічного оподаткування в зарубіжних країнах. Вісник Сумського державного університету. 2012. № 1. С. 11–18.
6. Шевченко І.В. Екологічне оподаткування: зарубіжний досвід і Україна Стратегічні пріоритети. 2014. № 2 (31). С. 55-60.

7. Шевчук С.В. Методологічні підходи до оподаткування нерухомості: західна традиція. Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. 2014. № 2. С. 205- 217.

8. Цогла О.О., Хом'як Р.Л. Вітчизняна та міжнародна практика запровадження єдиного соціального внеску. URL: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/natural/Vnulp/Management/2012_722/52.pdf

Викладач _____

_____ Лещук Г.В.